

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CHỐNG CHỦ NGHĨA CÁ NHÂN trong tổ chức và hoạt động nền hành chính nhà nước

TRẦN XUÂN ĐÌNH

LTS: Chủ nghĩa cá nhân là căn bệnh nguy hiểm bởi nó sinh ra những tệ nạn, thói hư tật xấu khác trong mỗi người và trong hoạt động hệ thống hành chính công. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sớm nhận ra tác hại của nó và đã chỉ rõ những giải pháp khắc phục. Tạp chí Xây dựng Đảng xin giới thiệu loạt bài 3 kỳ: Tư tưởng Hồ Chí Minh về chống chủ nghĩa cá nhân trong tổ chức và hoạt động nền hành chính nhà nước của tác giả Trần Xuân Đình.

Kỳ 3: Những giải pháp chống chủ nghĩa cá nhân và những biểu hiện của nó

Chống chủ nghĩa cá nhân và những biểu hiện của nó (tham ô, lãng phí, quan liêu...) là cuộc đấu tranh giữ gìn, bảo vệ thành quả cách mạng đã giành được để giữ vững an ninh chính trị, ổn định xã hội, để kiến thiết quốc gia trong tình hình mới. Đó thực sự là cuộc đấu tranh cách mạng sâu sắc, khó khăn, thường xuyên và lâu dài, cần những giải pháp đồng bộ.

nó cho ta “cái lợi” cụ thể, trước mắt có thể sờ mó được, nó đơn man dụ dỗ, mua chuộc ta, nó chính là “cái bả vinh hoa” lôi cuốn mỗi chúng ta, làm cho ta từng bước dần thân vào vòng tội lỗi. Vì vậy, cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân phải là một cuộc vận động cách mạng sâu rộng, lấy giáo dục làm chính (học tập - kiểm điểm, tự phê bình, phê bình - kế hoạch sửa chữa - giám sát, kiểm tra và kết luận).

Học tập chống tham nhũng không chỉ là lên lớp về lý thuyết mà phải liên hệ - không phải liên hệ chung chung mà liên hệ với bản thân, cơ quan, đơn vị mình, phải có sự tác động nhiều chiều; lấy bản thân mình làm trung tâm (để liên hệ, giải quyết), làm đối tượng trực tiếp để tự chỉ trích, tự phê phán. Tuyệt đối tránh phê phán chung chung: Ở đâu cũng có quan liêu, tham nhũng chi trừ ta! Tự chỉ trích phải đồng thời có sự chỉ trích từ cấp dưới, cấp trên, đồng cấp và từ quần chúng. Chủ tịch Hồ Chí Minh thường nói đại bộ phận cán bộ, đảng viên ta là

1. Giáo dục, kiểm soát, kỷ luật từ trên xuống, từ dưới lên

Trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân và những biểu hiện của nó (tham ô, lãng phí, quan liêu...), tính chất gay go, quyết liệt của nó diễn ra rất phức tạp, tinh vi và dai dẳng, nó khác hẳn cuộc đấu tranh chống kẻ thù xâm lược trước kia. Nó thoát ẩn, thoát hiện, lẫn lộn giữa trắng và đen, thiện và ác, nó ở trong mỗi chúng ta, là bạn ta, là cấp trên, cấp dưới của ta,

tốt, và “phần nhiều do giáo dục mà nên”. Số đông cán bộ, đảng viên ta là tốt, có thể giáo dục được nếu các nhà giáo dục cũng được giáo dục, một sự giáo dục chân chính, đích thực. Nhưng trên thực tế vẫn còn một số ít khó giáo dục. Do đó, đồng thời “phải có kỷ luật thích đáng đối với những kẻ ngoan cố, không chịu ăn năn sửa chữa”⁽¹⁾. Nhiều lần Người nhắc nhở kỷ luật phải nghiêm, từ trên xuống. Trong công tác phải có khen thưởng và trừng phạt, không thể không trừng phạt đối với những người không tự giáo dục, không tiếp thu sự giáo dục của Đảng, Nhà nước và tập thể. Khoan dung không có nghĩa là bao che, càng không thể “nhẹ trên, nặng dưới”, phải công minh, công tâm, công bằng, minh bạch trong kỷ luật, trừng phạt đối với ai mắc sai lầm mà không chịu thật thà cải tà quy chính. Với cương vị là Chủ tịch nước, Hồ Chí Minh đã ký lệnh ân xá cho nhiều người hối cải và có quyết tâm sửa chữa, nhưng Người cũng đã từng bác đơn và ký án tử hình đối với những kẻ tội phạm, kẻ cả cán bộ cao cấp để giữ nghiêm phép nước. Với Chủ tịch Hồ Chí Minh, trừng phạt cũng là một cách giáo dục bằng một phương pháp khác để bảo vệ uy tín của Chính phủ và để yên lòng dân.

Giáo dục và trừng phạt “đồng thời khuyến khích những người tốt càng tận tụy và càng gương mẫu trong việc phục vụ nhân dân”⁽²⁾. Trên thực tế, từ xưa tới nay bao giờ đa số quần chúng nhân dân cũng là những người trung thực, thẳng thắn và dũng cảm đấu tranh với thói vô trách nhiệm, tệ tham ô, lãng phí, quan liêu. Các cuộc thảo luận sôi nổi trong Quốc hội những năm gần đây và từ những thông tin của báo chí, cho thấy những người tốt dám đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân và các biểu hiện của nó, đặc biệt là tệ tham nhũng, có rất nhiều và hầu hết là đúng. Các vụ án tham nhũng làm thất thoát lớn tài sản đã được đưa ra xét xử phần nhiều do quần chúng phát hiện, tố giác, các cơ quan báo chí, các cơ quan lãnh đạo và

bảo vệ pháp luật vào cuộc. Đồng thời với giáo dục là phải kỷ luật, trừng phạt bọn ngoan cố và tuyên dương, bảo vệ người biết giữ gìn đạo đức và dũng cảm đấu tranh với chủ nghĩa cá nhân và các biểu hiện của nó. Những chỉ dẫn nói trên của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã và đang được thực tế khẳng định như là một phương châm quan trọng trong cuộc đấu tranh chống tham ô, lãng phí, quan liêu hiện nay.

2. Cơ quan bảo vệ pháp luật phải công minh và kiên quyết

Trong các tác phẩm của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất ít trích dẫn các tác phẩm kinh điển, nếu có thì cũng rất ngắn. Nhưng trong tác phẩm “Thực hành tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu” (viết năm 1952), Người đã trích một đoạn khá dài của V.I.Lê-nin trong tác phẩm “Nhiệm vụ trước mắt của Chính quyền Xô-viết”. Với nhãn quan chính trị, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tìm thấy từ V.I.Lê-nin sự đồng cảm trong nhận xét về tình trạng yếu kém của pháp luật có tính phổ biến ở những quốc gia do những người cộng sản lãnh đạo vừa mới giành được chính quyền, chưa tồn tại tại một nhà nước pháp quyền trong lịch sử. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trích dẫn ý kiến V.I.Lê-nin không hài lòng việc Toà án Nhân dân Mát-xcơ-va, ngày 2-5-1918 xử nhẹ một vụ án hối lộ: “Cần phải nêu những đồng chí đã ăn hối lộ ra để cho dư luận quả trách và cần phải đuổi họ ra khỏi Đảng”. V.I.Lê-nin viết thư cho Bộ Tư pháp: “Phải lập tức đề nghị một đạo luật để trừng trị những vụ hối lộ (ăn hối lộ, tặng hối lộ, và những cách hối lộ khác). Ít nhất cũng phải phạt 10 năm giam cầm và 10 năm khổ sai”⁽³⁾. Về cách chống bệnh quan liêu, “cần phải dùng nhiều hình thức và phương pháp *kiểm tra từ dưới lên trên*... để nhổ đi nhổ lại cho sạch hết những cò rác bệnh quan liêu”⁽⁴⁾.

3. Phát động được phong trào quần chúng đồng lòng và kiên quyết

Đề ai cũng thấy có trách nhiệm, bốn phận

tham gia vào cuộc đấu tranh khó khăn, phức tạp này như là một tiêu chí đạo đức của con người mới trong xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, cần thu hút, phát động đông đảo quần chúng tích cực tham gia. Cuộc đấu tranh ấy cũng đòi hỏi sự dũng cảm - có chí khí còn hơn cả cuộc đấu tranh ngoài chiến trường chống kẻ thù xâm lược.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng chỉ rõ: “Quan tham vì dân đại”. Nếu dân hiểu biết, không chịu đút lót thì “quan” dù không liêm cũng phải hoá ra LIÊM⁽⁵⁾. Người còn nói: “Điều đáng chú ý ở đây, không phải là thằng kẻ trộm. Đáng chú ý là những người xung quanh biết nó là kẻ trộm, chẳng những không chống nó mà lại vỗ vai nó, khen ngợi nó, xem nó như một người anh hùng.

Đó là một điều đáng chú ý, một điều rất nguy hiểm.

Khi bắt được một tên mật thám, một tên phản quốc thì quần chúng rất căm giận, đòi xử bắn nó đi. Song khi tên giặc hoạt động trước mặt mọi người, thì quần chúng lại hiền lành với nó, vỗ vai nó, khen ngợi nó.

Trộm cắp tiền bạc của nhân dân, tổn hại kinh tế của Chính phủ, cũng là mật thám, phản quốc, nếu không phải là tệ hơn nữa.

Cuối cùng tên kẻ trộm “đàng hoàng” kia đã bị bắt. Nhưng bắt một tên trộm ấy có nghĩa lý gì, vì còn có hàng nghìn hàng vạn tên giặc như nó. Cần phải có biện pháp khác, biện pháp nghiêm ngặt hơn, để trừng trị chúng. Biện pháp ấy là gây nên một đạo đức để ngăn ngừa trộm cắp, gây nên một phong trào quần chúng ghét, bao vây lũ giặc ấy. Biện pháp ấy là *gây nên* một cuộc vận động trong công nông chống trộm cắp; làm cho lũ trộm cắp “đường hoàng” cũng như trộm cắp kín đáo - không sống còn được⁽⁶⁾. Cuối cùng, cần nhấn mạnh một nguyên lý cơ bản: mọi phong trào của quần chúng chỉ đưa tới thắng lợi tốt đẹp khi có sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và sự tiên phong, gương mẫu của

đảng viên, từ trên xuống dưới. Do vậy, cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân và những biểu hiện của nó hoàn toàn phụ thuộc vào kết quả của việc đổi mới, chỉnh đốn và xây dựng Đảng. Để phát động được một phong trào quần chúng đấu tranh chống mọi biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân một cách có tổ chức, không để nó nở rộ như là một phong trào tự phát thì cần phải ghi nhớ lời dạy sau đây của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại: “Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước. Đồng chí ta nhiều người đã làm được nhưng vẫn còn những người hủ hoá. Đảng có trách nhiệm gột rửa cho các đồng chí đó”⁽⁷⁾.

4. Cải cách hành chính - giải pháp then chốt

Báo cáo chính trị tại Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “*Nhân tố có ý nghĩa quyết định thành công của sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước, bảo vệ Tổ quốc là tiếp tục tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị thật sự trong sạch, vững mạnh toàn diện, xây dựng Nhà nước tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ*”. Trên tinh thần ấy Chính phủ đã ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2021-2030 với những nội dung sau:

Quán triệt chủ trương của Đảng về cải cách hành chính là một trong những đột phá phát triển đất nước. Gắn cải cách hành chính đồng bộ với cải cách lập pháp, cải cách tư pháp và đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, góp phần xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam.

Cải cách hành chính phải xuất phát từ lợi ích của người dân, doanh nghiệp; lấy người

dân, doanh nghiệp làm trung tâm; lấy sự hài lòng của người dân, doanh nghiệp là thước đo đánh giá chất lượng phục vụ của cơ quan hành chính nhà nước các cấp.

Các nội dung cải cách hành chính phải được tiến hành đồng bộ, thống nhất, có trọng tâm, trọng điểm, phù hợp với điều kiện thực tiễn và góp phần thúc đẩy thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước theo từng giai đoạn.

Cải cách hành chính phải gắn với nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy và hành động sáng tạo; đổi mới lề lối làm việc, phương thức quản trị hiện đại, trên cơ sở đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số, thực hiện chuyên đổi số trong hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước; tận dụng có hiệu quả thành tựu, tiến bộ khoa học và công nghệ, nhất là những thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, với lộ trình, bước đi phù hợp, tránh mọi biểu hiện bàng quan, thiếu tự tin, thụ động, nhưng không nóng vội, chủ quan, duy ý chí.

Cải cách hành chính phải kế thừa, phát huy những thành tựu đã đạt được trong cải cách hành chính nhà nước giai đoạn vừa qua; tiếp thu những kinh nghiệm, những bài học thành công trong cải cách của các nước có nền hành chính phát triển để vận dụng vào thực tiễn một cách phù hợp.

Mục tiêu chung cần đạt là: Tiếp tục xây dựng nền hành chính dân chủ, chuyên nghiệp, hiện đại, tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, có năng lực kiến tạo phát triển, liêm chính, phục vụ nhân dân, trên cơ sở những quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng về đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân trong giai đoạn 2021-2030.

Từ năm 2021 tới nay công tác cải cách hành chính đã được Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo quyết liệt và đã thu được những kết

quả tích cực. Công tác cải cách hành chính tiếp tục được cải thiện, có tiến bộ. Tuy nhiên, vẫn còn không ít tồn tại, hạn chế, còn nhiều rườm rà, vướng mắc trong hoạt động nội bộ của các cơ quan nhà nước và trong giải quyết công việc, cải cách thủ tục hành chính cho người dân và doanh nghiệp, còn tình trạng né tránh, đùn đẩy trách nhiệm dẫn tới ách tắc trong giải quyết công việc... Thủ tướng đề nghị các cơ quan tiếp tục rà soát lại các công việc trên tinh thần “việc gì có lợi cho dân thì ta hết sức làm, việc gì có hại cho dân thì hết sức tránh”, làm sao để người dân, doanh nghiệp tiếp cận, thực hiện các thủ tục, công việc một cách nhanh chóng, thuận lợi nhất, tiết giảm chi phí, thời gian, công sức, tránh phiền hà, sách nhiễu, phòng chống tham nhũng, tiêu cực, xử lý những ách tắc trong giải quyết công việc...

Thủ tướng rút ra một số bài học kinh nghiệm, trước hết là bám sát tình hình thực tiễn, tôn trọng thực tiễn, xuất phát từ thực tiễn, lấy thực tiễn làm thước đo, đồng thời quán triệt, bám sát các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Trung ương, chính sách, pháp luật của Nhà nước; kịp thời phản ứng chính sách, linh hoạt, tích cực, chủ động trong việc triển khai các nhiệm vụ. Tiếp tục đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, đi đôi với phân bổ nguồn lực gắn với tăng cường kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực. Tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính, nghiêm cấm việc đùn đẩy, né tránh trách nhiệm; khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đương đầu với khó khăn thử thách vì lợi ích chung. Đề cao trách nhiệm của người đứng đầu; đặt mình vào địa vị người dân và doanh nghiệp để xử lý công việc, thường xuyên kiểm tra, giám sát, tháo gỡ kịp thời, hiệu quả khó khăn, vướng mắc, đẩy nhanh tiến trình cải cách hành chính.

Thủ tướng Chính phủ nhấn mạnh 3 nhiệm vụ ưu tiên cần rà soát trong công tác cải cách

hành chính trong thời gian tới, đó là: Rà soát hệ thống các văn bản pháp luật để xác định những vướng mắc cần giải quyết; rà soát những thủ tục mà được người dân, doanh nghiệp quan tâm trong giai đoạn hiện nay về lĩnh vực đất đai, thuế, phí, xuất nhập khẩu, hải quan, tín dụng...; rà soát lại đội ngũ cán bộ, công chức, những ai vi phạm, né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, sợ sai thì phải xử lý theo quy định; những người làm tốt, vì dân, vì nước thì khen thưởng, động viên kịp thời.

Để thực hiện những nhiệm vụ trên, trước hết cần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng dạy: “Vô luận việc gì, đều do người làm ra, và từ nhỏ đến to, từ gần

đến xa, đều thế cả”⁽⁸⁾. Người còn dạy: “Muôn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém”⁽⁹⁾. Muốn vậy, vấn đề cốt tử là cần chú trọng việc chấp hành nghiêm túc các Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI, XII, XIII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tham nhũng, tiêu cực, vì Bác Hồ đã dạy: “Đảng ví như cái máy phát điện, các công việc trên ví như ngọn đèn, máy mạnh thì đèn sáng”⁽¹⁰⁾ □

(1), (2) *Hồ Chí Minh toàn tập, NXB CTQG, H.2011, tập 13, tr.419.* (3) *Sđd, tập 7, tr.364.* (4) *Sđd, tập 7, tr.365.* (5) *Sđd, tập 6, tr.127.* (6) *Sđd, tập 7, tr.368-369.* (7) *Sđd, tập 6, tr.16.* (8) *Sđd, tập 5, tr.281.* (9) *Sđd, tập 5, tr.280.* (10) *Sđd, tập 6, tr.15.*

ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC...

(Tiếp theo trang 9)

phương thức hoạt động của MTTQ và các đoàn thể CTXH, giai đoạn 2021-2025” cũng đã mang lại nhiều chuyển biến trong nội dung, hoạt động của mặt trận và đoàn thể các cấp trong tỉnh, thu hút đông đảo người dân, cán bộ, hội viên, đoàn viên tham gia, tạo không khí thi đua sôi nổi ở địa phương.

Để nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của MTTQ theo Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XI, BTV Tỉnh ủy Tiền Giang ban hành Nghị quyết số 06-NQ/TU ngày 28-6-2021 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của MTTQ các cấp trên địa bàn tỉnh. Một trong những mục tiêu Nghị quyết đặt ra là đổi mới nội dung, phương thức, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của MTTQ theo hướng trọng tâm, trọng điểm, hướng mạnh về cơ sở, sát với tình hình thực tế ở khu dân cư; khắc phục tình trạng “hành chính hóa”. Xây dựng đội ngũ cán bộ MTTQ các cấp theo hướng

chuyên nghiệp, có tâm, có tầm, hoạt động gần dân, trọng dân; cán bộ chuyên trách có phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị vững vàng, đủ trình độ, năng lực trên các lĩnh vực, có uy tín và khả năng vận động, đoàn kết, tập hợp nhân dân. Để đạt các mục tiêu đề ra, Nghị quyết của Tỉnh ủy cũng nêu rõ giải pháp quan trọng, đó là đổi mới phương thức lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với tổ chức và hoạt động của MTTQ bằng những định hướng, chủ trương, nghị quyết, quy chế làm việc cụ thể, bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện của Đảng.

Việc quán triệt, triển khai sâu rộng chủ trương, nghị quyết của Đảng góp phần quan trọng vào việc nâng cao vai trò, hiệu quả hoạt động của mặt trận và các đoàn thể, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, huy động sức mạnh của toàn xã hội. Đảng lãnh đạo MTTQ, đồng thời là thành viên trong mặt trận, bởi vậy để đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng trước hết cần xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng - nhân tố quyết định chất lượng đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của MTTQ và các tổ chức CTXH □